

(א) נדרים מת. (ב) רש"ל, (ג) סוכה פתח. (ד) נשי פסחדין יא. שרש"ל מחק רז"א, (ה) פירוש ויהי הלא. רש"ל, (ו) ומעלה ת. (ז) ויעלמות כמנין ש"י. ש"ל, (ח) ודן ממז. (ט) מח.

הגהות הב"ח

(א) גב' בן עזראל (מעיקרא מלי סבר) תל"מ וי"ב ס"א וכן פי' רש"י והוא סבר: (ב) תוס' ד"ה כל וכו' וקאמר כינוי מתבטחין:

מוסף רש"י

ויהא עון תלוי בראשו. שהיא אינו המורד הנאה אלא על ידו (נדרים מח). כל מתנה שאינה שאם הקדישה מוקדשת. שהיא כל כך כשמות מקדש, שאם הקדישה אינה מוקדשת, אינה מתנה (שם). ומשנה. כגון מתנה ובכיתא על ששה נדרים (סוכה כח). גמריה. וזו היא סברה שהיא הנמנה לחזונים מוקדשים בנתיב האלושים הסמומים לפרשם ולתן בהם נפש, כמו שעשו האלושים אחר התנאים, שפירשו דברי המנאס שלפניהם וקבעו בהן גמלא, ואתו דיוק צביוני התנאים נקרא הש"ס (שם). הלבנות הלאה למשה מניין. כגון נוד ולבד ודופן עקומה תליץ מחזיק עשר נטיעות ערבה ונתון הים (שם). דקדוקי תורה. רבינו אבותי שאין לדרוש בהן פירושים ומעשים, כגון האורח הלוואה הנשם, עדיקתה התורה לנשות, לכתוב את תורה לנדר (שם). ודקדוקי סופרים. שהם לנדק את מעשה הכתובים והמחזיק ולפנות סוף ואונים לתורה וגורו אפילו דקדוקי את האדם מן העבירה ודרכיהם צבירות (ל): גר הגל לקבל תורה עליו חוק מביא את און מקליו און, ר' יוסף אומר אפילו דקדוקי אמת מוקדשו סופרים (שם). דברים הלמדן בק"י, שניתנו לדון מעמלם לכל אדם ולא פירשו כלום כצ"ל אפילו דקדוקי שורות. דברים הלמדן כצ"ל (שם). והתקופות. שצנן הילך תמה ולבנה (שם). וגמטריאיות. דברים הלמדן בלשון גימטריא, כגון שם העבירה (ירמיה ה) צנל צ"ת צ"ש, שדים, כל קמי אש (ג) צ"ת צ"ש, סהיה מנין צ"ש צ"ת, וכן לפי מנין האותיות, כגון סמס גזירות ששים יום, מקדש יהיה יי"הים בגימטריא שלמים הוי (סוכה כח). ומשלות כובסים ומשלות שורלים. שם קדמונים לתאמתה לתוכתם ומלן און כבסמים וכשעלם כגון (פסחדין לו). מאני דק אבות אלנו כוסר (סוכה כח). שיחת שדים ושיחת דקלים ושיחת מלאכי השרת. לא ידענה מאי היא (שם). היות דאבי ורבא. כל צביעה להו לאני רבא הוא מספקא להו ובעלן מן אל לו ומן כגון טעם וינין אמוראים שמתכוו (שם). כל עוף שפורה עליו שטרף. שהיא מלאכי השרת מתקלן כסבינו לשעור דברי תורה מפיו (שם).

יש נוחלין

ועבר על דעת הנותן וגם ההקדש לא חל וה"נ כיון שעזרת על דברי המנה המתנה אינה מתנה והחזרה אינה חזרה כי התם דמתנה צטיילה וגם ההקדש לא נתפס. ומינה לא דמו דהתם פריש ליה בהדיא ואינן לפניך אלא ע"מ שיבא אצלו ויאכל בו אצל הכא סתמא קיהיב ליה ליונתן ולא פירש ע"מ שמהנה בהן אמה ולא בני הלכך לגמרי יבז ליה לעשות בה כרצונו והיינו דקאמר ליה כשם שאי אמה יכול להחזיר מה שמכרתי דהתם מיהא מודית לי דהא ע"מ ליהנות אני בהן נתנם לי אי אמה יכול להחזיר מה שהחזרתי דבע"כ אין מתנה לחלואין דאם איני יכול ליתנה לצניו א"כ גם אני צעמני איני יכול ליהנות בהן כדאמר גבי מעשה דבית חורון דכיון דנתנה לו ליהנות ע"מ שלא יקדיש לא הו מתנה כלל ה"נ אם איתא דלעת כן עשה שלא יהא לי רשות ליתן לצניו או לכל מי שארצה א"כ גם אני לא אוכל למכור לאחריים או להקדיש אלא מאי אית לך למימר אמאי הויה מניתי מניה והקדשי הקדש משום דלא פירש מידי וה"נ גבי חזרה הא לא פירש מידי אצל גבי מעשה דבית חורון כיון דפירש פירש ושמאי לא הוה דייק מעיקרא אמכירה ושהקדש דמכר יחונתן והקדיש: הטיח עלי.

כמו הטיח דברים כלפי מעלה (תענית דף כה). כלומר השיבני דרך ציון ונחתי ומלתא דבדחיתותא הוא: והוא סבור. שמאי כדפרישית לעיל כן נראה צעני. וי"מ דליונתן קאי שמכר והקדיש תמלה ולא רצה להחזיר לצניו ולא נהירא. ואיכא ספרים דכתב בהו (ס) מעיקרא סבר: והיה משיא אס צנו. והיה חפץ לזמן את אציו לסעודתו: ואינן לפניך. ובמסכת נדרים (מת.) מתרלין אפי' היכא דקא אמר ליה הרי הן לפניך ויבא אלא ויאכל עמנו נמי מיירי ואפ"ה לא הויה אציו דמ"מ מוכיח דצשציל שיאכל אציו הוה עושה ולא נמכוין

לתת לו מתנה גמורה וקאמרין התם דלללא דקיפא קאמי לתמי דקתני כל מתנה שאינה כו': ויהא עון סלוי כו'. שעל ידי שאני מקבל מתנה שלך והיא אינה מתנה נמנאחס חוטאין וגנהה זה משל זה וקעצביתו אלא יחל (במדבר ל): הכי גרסינן אמרו חכמים כל מתנה שאינה שאם הקדישה מוקדשת אינה מתנה. כלומר כל מתנה שאין דין זה נוהג בה שמהא מוקדשת אס הקדישה אינה מתנה הואיל וגילה דעתו שע"מ כן נתנה לו שלא יקדישה. ועליל נמי גבי ההוא שכתב נכסיו ליהנותן כיון שלא היה צנו נוהג כשורה ע"מ שלא יחזיר לצניו נתן לו ויונתן סבר כיון דסתמא יבז הויה מתנה לעשות בה ככל אשר יחפוץ: ראויים ששפיר. אלא שעון הדור גורם ואין הדור ראוי לכך: ששעמוד להם חמה כיהושע. ולמשה נמי עמדה חמה דנפקא לן במסכת ע"ז (דף כה). אהל (דברים ב) אהל (יהושע ג) אלא משום דאין חשובין כל כך כמשה תלאן ציהושע: גמרא. סברת המשניות כעין שאנו מפרשין עליהן לא שנו כו' חסורי מחסרה כו': הלכות. הלכה למשה מסיני: הגדות. מדרשי פסוק כגון תנחומא וצ"ר ויקרא רבה: דקדוקי סורה. וי"ו דוחה לכס הטמא (ויקרא יא) דמרבין מנייה (ד) דס השרץ: דקדוקי סופרים. כגון גזירות שגורו חכמים שלא יבא לידי איסור תורה: וקלים וחמורים. שאדם דן מעצמו: גזירות שוות. כגון יליף קיחה קיחה משדה עפרון (קדושין דף ג): סקופוס. מולד הלצנה: וגימטריאום. כגון אנכי (שמות ב) אלא נפשי כדכתיב יהצית ירט (במדבר כב) יראה ראתה נטתה (שבת דף קה): ומשלות כובסין. לרץ יש צה ללמוד דברי תורה כדכתיב (קהלת יב) תקן משלים הרבה וכתיב להבין משל ומליצה (משלי א): שיחה שדים. להשציעס ונפקא מינה לעשות קמיע לרפואה: ושיחה דקלים. שצני אדם רגילים לנדר על הדקלים כדכתיב בשלמה וידבר על העצים (מלכים א ד): ושיחה מלאכי השרת. להשציעס: מעשה מרכבה. שצחוקאל (א): היות דאציו ורבא. שהקשו משניות וצרייתות טובא ותירלוס: להנחיל אוהבי יש. עלמות (ו) וכל כך למה כי אוצרותיהם מלאים כל טוב דברי תורה וסכמתה: גדול שצנולס על אהם כמה ודמה. להבין דבר מתוך דבר יותר ויתר: ברתני' האומר זה צני נאמן. צנמרא מפרש מלאי הלכתא: זה אחי אינו נאמן. להורישו עם אחיו שהרי אין מכירין אותו כדמפרש צנמרא (קלה): ויעול עמו צחוקו. כגון אס שנים הן לצד הספק ויש להן לחלוק ג' שדות זה נוטל שדה ומחצה ונתן זה המעיד על אחיו הספק שהוא אחיו החצי שדה דהכי קאמר ליה ודאי אחי אמה ויש לך ליתול שדה אחת מן השלש וחצי השדה שיש לי מחלקך אהן לך וחצי האחר ציד אחי הוא הבא לך ראה וטול: מס. הספק: יחורו הנכסים. שנתן לו מחלקו: למקומן. כלומר למי שנתנם לו אצל שאר אחין אין יורשים עמו דאמר להו האי הרי החוקים צנחלה הראייה לו לספק מאצניו אותה טלו לכם שהרי לא מחל לכם חלקו ואכתי עד השתא צתורת גול ישנה צידכם ועתה תירשו אותו חלק מן הדין וגם אני אירש חלקי שנתתם לו כמו כן דנמלינו כלנו שוין צנחלתו: נפלה לו ירושה. לספק צחיו ממוקם אחר או קנה נכסים ועכשיו מת יירשו אחיו של מעיד עמו דהא קא מודי להו שאחיהם הוא: גמ' ליורשו

פרק שמיני

ב"ב מתנה שאינה שאם הקדישה מוקדשת כו'. ואם תאמר דאמר לקמן בפירקין (דף קלז): הא לך אחרונ צממנה ע"מ שחזירהו לי החזירו יאלא אע"פ שלא היה יכול להקדישו דכיון דאמר לי מידי דחוי לי קאמר דקאמר לקמן ויש לומר דהתם יכול להקדישו כל זמן שהוא צידו שלא יהנו אחריים ממנו א' אלא הכא לא היה יכול להקדישו כלל ולר"י נראה דלא תליא מתנה בהקדש ואפילו אינו יכול להקדיש הויה מתנה כו' כלומר שגרועה כזאת שלא נתנה אלא ע"מ שיאכל אציו ולא דוקא נקט שאם הקדישה אינה מוקדשת שהרי לא היה יכול לעשות ממנה כלום ולא נתנה כלל אלא ע"מ שיאכל אציו כדאמרין צנדרים (דף מת). למד לישנא דסעודתו מוכחת עליו ולא נקט שאם הקדישה אלא משום דמשה קטי הוה אי לההוא לישנא דמפרש [התם] (ט) משום דיותר אסוד צמודר הנאה וצנעלמא אע"פ שאינו יכול להקדישה הויה מתנה וכן משמע צירושלמי דקאמר אההיא דכל מתנה שאינה שאם הקדישה כו' ר' ירמיה צעני מעתה אין אדם נותן מתנה לחצירו על מנת שלא יקדישה כו' וקאמר (ט) צממני' כל מתנה שאינה כמעשה צית חורון שהיתה צה ערמה אינה מתנה: ליורשו

בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה גמרא הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים וקלין וחמורין וגזרות שוות ותקופות וגמטריאיות ומשלות כובסים ומשלות שועלים שיחת שדים ושיחת דקלים ושיחת מלאכי השרת ודבר גדול ודבר קטן דבר גדול מעשה מרכבה ודבר קטן היות דאביי ורבא לקיים מה שנאמר ו'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא וכי מאחר דקטן שבכולם בן גדול שבכולם על אחת כמה וכמה אמרו עליו על ויונתן בן עזריאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורה עליו נשרף: ברתני' האומר זה בני נאמן זה אחי אינו נאמן: יוטול עמו בחלקו מת יחזרו נכסים למקומן נפלו לו נכסים ממקום אחר יירשו אחיו עמו: גמ' זה בני נאמן למאי הלכתא אמר רב יהודה אמר שמואל לירשו יולפמור את אשתו מן היבום לירשו

מתן לו מתנה גמורה וקאמרין התם דלללא דקיפא קאמי לתמי דקתני כל מתנה שאינה כו': ויהא עון סלוי כו'. שעל ידי שאני מקבל מתנה שלך והיא אינה מתנה נמנאחס חוטאין וגנהה זה משל זה וקעצביתו אלא יחל (במדבר ל): הכי גרסינן אמרו חכמים כל מתנה שאינה שאם הקדישה מוקדשת אינה מתנה. כלומר כל מתנה שאין דין זה נוהג בה שמהא מוקדשת אס הקדישה אינה מתנה הואיל וגילה דעתו שע"מ כן נתנה לו שלא יקדישה. ועליל נמי גבי ההוא שכתב נכסיו ליהנותן כיון שלא היה צנו נוהג כשורה ע"מ שלא יחזיר לצניו נתן לו ויונתן סבר כיון דסתמא יבז הויה מתנה לעשות בה ככל אשר יחפוץ: ראויים ששפיר. אלא שעון הדור גורם ואין הדור ראוי לכך: ששעמוד להם חמה כיהושע. ולמשה נמי עמדה חמה דנפקא לן במסכת ע"ז (דף כה). אהל (דברים ב) אהל (יהושע ג) אלא משום דאין חשובין כל כך כמשה תלאן ציהושע: גמרא. סברת המשניות כעין שאנו מפרשין עליהן לא שנו כו' חסורי מחסרה כו': הלכות. הלכה למשה מסיני: הגדות. מדרשי פסוק כגון תנחומא וצ"ר ויקרא רבה: דקדוקי סורה. וי"ו דוחה לכס הטמא (ויקרא יא) דמרבין מנייה (ד) דס השרץ: דקדוקי סופרים. כגון גזירות שגורו חכמים שלא יבא לידי איסור תורה: וקלים וחמורים. שאדם דן מעצמו: גזירות שוות. כגון יליף קיחה קיחה משדה עפרון (קדושין דף ג): סקופוס. מולד הלצנה: וגימטריאום. כגון אנכי (שמות ב) אלא נפשי כדכתיב יהצית ירט (במדבר כב) יראה ראתה נטתה (שבת דף קה): ומשלות כובסין. לרץ יש צה ללמוד דברי תורה כדכתיב (קהלת יב) תקן משלים הרבה וכתיב להבין משל ומליצה (משלי א): שיחה שדים. להשציעס ונפקא מינה לעשות קמיע לרפואה: ושיחה דקלים. שצני אדם רגילים לנדר על הדקלים כדכתיב בשלמה וידבר על העצים (מלכים א ד): ושיחה מלאכי השרת. להשציעס: מעשה מרכבה. שצחוקאל (א): היות דאציו ורבא. שהקשו משניות וצרייתות טובא ותירלוס: להנחיל אוהבי יש. עלמות (ו) וכל כך למה כי אוצרותיהם מלאים כל טוב דברי תורה וסכמתה: גדול שצנולס על אהם כמה ודמה. להבין דבר מתוך דבר יותר ויתר: ברתני' האומר זה צני נאמן. צנמרא מפרש מלאי הלכתא: זה אחי אינו נאמן. להורישו עם אחיו שהרי אין מכירין אותו כדמפרש צנמרא (קלה): ויעול עמו צחוקו. כגון אס שנים הן לצד הספק ויש להן לחלוק ג' שדות זה נוטל שדה ומחצה ונתן זה המעיד על אחיו הספק שהוא אחיו החצי שדה דהכי קאמר ליה ודאי אחי אמה ויש לך ליתול שדה אחת מן השלש וחצי השדה שיש לי מחלקך אהן לך וחצי האחר ציד אחי הוא הבא לך ראה וטול: מס. הספק: יחורו הנכסים. שנתן לו מחלקו: למקומן. כלומר למי שנתנם לו אצל שאר אחין אין יורשים עמו דאמר להו האי הרי החוקים צנחלה הראייה לו לספק מאצניו אותה טלו לכם שהרי לא מחל לכם חלקו ואכתי עד השתא צתורת גול ישנה צידכם ועתה תירשו אותו חלק מן הדין וגם אני אירש חלקי שנתתם לו כמו כן דנמלינו כלנו שוין צנחלתו: נפלה לו ירושה. לספק צחיו ממוקם אחר או קנה נכסים ועכשיו מת יירשו אחיו של מעיד עמו דהא קא מודי להו שאחיהם הוא: גמ' ליורשו

קלד.

קבב א מיי פ"ו מהלכות נדרים ה"ו טו סמג לאון רמב טו"ע י"ד סי' רמל סעיף ט: קבב ב מיי פ"ד מהל' נלות ה"א א סמג עשין לו טו"ע ח"מ סי' רעט סעיף א: קבב ג מיי שם ה"ח וסמג שם טו"ע ח"מ סי' רפ סעיף ג: קבב ד מיי פ"ג מהלכות יוסם ה"א א סמג עשין נא טו"ע א"ע סי' קט סעיף ו:

בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה גמרא הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים וקלין וחמורין וגזרות שוות ותקופות וגמטריאיות ומשלות כובסים ומשלות שועלים שיחת שדים ושיחת דקלים ושיחת מלאכי השרת ודבר גדול ודבר קטן דבר גדול מעשה מרכבה ודבר קטן היות דאביי ורבא לקיים מה שנאמר ו'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא וכי מאחר דקטן שבכולם בן גדול שבכולם על אחת כמה וכמה אמרו עליו על ויונתן בן עזריאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורה עליו נשרף: ברתני' האומר זה בני נאמן זה אחי אינו נאמן: יוטול עמו בחלקו מת יחזרו נכסים למקומן נפלו לו נכסים ממקום אחר יירשו אחיו עמו: גמ' זה בני נאמן למאי הלכתא אמר רב יהודה אמר שמואל לירשו יולפמור את אשתו מן היבום לירשו

מתן לו מתנה גמורה וקאמרין התם דלללא דקיפא קאמי לתמי דקתני כל מתנה שאינה כו': ויהא עון סלוי כו'. שעל ידי שאני מקבל מתנה שלך והיא אינה מתנה נמנאחס חוטאין וגנהה זה משל זה וקעצביתו אלא יחל (במדבר ל): הכי גרסינן אמרו חכמים כל מתנה שאינה שאם הקדישה מוקדשת אינה מתנה. כלומר כל מתנה שאין דין זה נוהג בה שמהא מוקדשת אס הקדישה אינה מתנה הואיל וגילה דעתו שע"מ כן נתנה לו שלא יקדישה. ועליל נמי גבי ההוא שכתב נכסיו ליהנותן כיון שלא היה צנו נוהג כשורה ע"מ שלא יחזיר לצניו נתן לו ויונתן סבר כיון דסתמא יבז הויה מתנה לעשות בה ככל אשר יחפוץ: ראויים ששפיר. אלא שעון הדור גורם ואין הדור ראוי לכך: ששעמוד להם חמה כיהושע. ולמשה נמי עמדה חמה דנפקא לן במסכת ע"ז (דף כה). אהל (דברים ב) אהל (יהושע ג) אלא משום דאין חשובין כל כך כמשה תלאן ציהושע: גמרא. סברת המשניות כעין שאנו מפרשין עליהן לא שנו כו' חסורי מחסרה כו': הלכות. הלכה למשה מסיני: הגדות. מדרשי פסוק כגון תנחומא וצ"ר ויקרא רבה: דקדוקי סורה. וי"ו דוחה לכס הטמא (ויקרא יא) דמרבין מנייה (ד) דס השרץ: דקדוקי סופרים. כגון גזירות שגורו חכמים שלא יבא לידי איסור תורה: וקלים וחמורים. שאדם דן מעצמו: גזירות שוות. כגון יליף קיחה קיחה משדה עפרון (קדושין דף ג): סקופוס. מולד הלצנה: וגימטריאום. כגון אנכי (שמות ב) אלא נפשי כדכתיב יהצית ירט (במדבר כב) יראה ראתה נטתה (שבת דף קה): ומשלות כובסין. לרץ יש צה ללמוד דברי תורה כדכתיב (קהלת יב) תקן משלים הרבה וכתיב להבין משל ומליצה (משלי א): שיחה שדים. להשציעס ונפקא מינה לעשות קמיע לרפואה: ושיחה דקלים. שצני אדם רגילים לנדר על הדקלים כדכתיב בשלמה וידבר על העצים (מלכים א ד): ושיחה מלאכי השרת. להשציעס: מעשה מרכבה. שצחוקאל (א): היות דאציו ורבא. שהקשו משניות וצרייתות טובא ותירלוס: להנחיל אוהבי יש. עלמות (ו) וכל כך למה כי אוצרותיהם מלאים כל טוב דברי תורה וסכמתה: גדול שצנולס על אהם כמה ודמה. להבין דבר מתוך דבר יותר ויתר: ברתני' האומר זה צני נאמן. צנמרא מפרש מלאי הלכתא: זה אחי אינו נאמן. להורישו עם אחיו שהרי אין מכירין אותו כדמפרש צנמרא (קלה): ויעול עמו צחוקו. כגון אס שנים הן לצד הספק ויש להן לחלוק ג' שדות זה נוטל שדה ומחצה ונתן זה המעיד על אחיו הספק שהוא אחיו החצי שדה דהכי קאמר ליה ודאי אחי אמה ויש לך ליתול שדה אחת מן השלש וחצי השדה שיש לי מחלקך אהן לך וחצי האחר ציד אחי הוא הבא לך ראה וטול: מס. הספק: יחורו הנכסים. שנתן לו מחלקו: למקומן. כלומר למי שנתנם לו אצל שאר אחין אין יורשים עמו דאמר להו האי הרי החוקים צנחלה הראייה לו לספק מאצניו אותה טלו לכם שהרי לא מחל לכם חלקו ואכתי עד השתא צתורת גול ישנה צידכם ועתה תירשו אותו חלק מן הדין וגם אני אירש חלקי שנתתם לו כמו כן דנמלינו כלנו שוין צנחלתו: נפלה לו ירושה. לספק צחיו ממוקם אחר או קנה נכסים ועכשיו מת יירשו אחיו של מעיד עמו דהא קא מודי להו שאחיהם הוא: גמ' ליורשו

עין משפט

קבב א מיי פ"ו מהלכות נדרים ה"ו טו סמג לאון רמב טו"ע י"ד סי' רמל סעיף ט: קבב ב מיי פ"ד מהל' נלות ה"א א סמג עשין לו טו"ע ח"מ סי' רעט סעיף א: קבב ג מיי שם ה"ח וסמג שם טו"ע ח"מ סי' רפ סעיף ג: קבב ד מיי פ"ג מהלכות יוסם ה"א א סמג עשין נא טו"ע א"ע סי' קט סעיף ו:

תורה אור השלם

1 לתקול אהיב יז ואצותיהם אמלא:

מלא ח כא

מוסף תוספות

א. ד"מ"ל לשעתה מתנה היא. ר"ן נדרים מת.

רבינו גרשום

ואם אין אהה יכול להוציא מה שמכרתי והקדשתי משום דמכרתי שלי הוא דלכתי מוכרתי והקדשתי תחלה כדי שהוא מוחזק בהמה בידו כך אינו יכול להחזיר מה שנתתי להם דמאחר שחייבו מוחזק מה שנתתי להם משלי נתתי ולא משל אביו ולא צעירו על דעת הנותן דכי היכי דהקדשתי ומכרתי משלי ה"נ החזרתי משלי: הטיח עלי. כלומר צנחני יונתן בן עזריאל אי הממון שלי שאני הכי בעי מאי שגא מכר והקדיש קודם שהחזיר. משום דחש למעשה בית חורון: ויהא עון ביטול הנידו דמתב לא חיל דבר: אמרו חכמים כל מתנה שאינה שאם הקדישה מוקדשת אינה מתנה. וה"נ הכי כביא ליה ליונתן בן עזריאל אי הממון שלי שאני יכול למכור ולהקדישן כך מה שאני מחזיר משלי אני מחזיר להכי מכר והקדיש תחלה כדי שהוא מוחזק בידו המתנה: גדול שבבנינים: תלמוד. זו הלכה: הלכות. אלו ברייתא כגון ספרי וספרא: הגדות. מדרשים: דקדוקי תורה. כגון פסוקים ופירושים: וספרות: דקדוקי סופרים. כל חשבון משנו חכמים כגון חמש עשרה נשים ופסוקים כו' וחיובין השניות וכגון חמשה דברים נאמרו בנבלת עוף שטור: שיחת שדים. שהיה יודע ללוחשן ולהשביתן בשם: ושיחת דקלים. שהיה יודע ללוחש דבר שמתמלא השדה דקלים ושיחת קרי: ושיחת מלאכי השרת. שהיה יודע להשביתן בשם: היות דאביי ורבא. היו יכולין לתרין: פ"ס' האומר זה בני נאמן לפטור את אשתו מן היבום כדמפר' בגמ': זה אחי אינו נאמן. שאם היו י אחיו ובא אחד ממדינת הים ואמר אחים אנחנו ואמר אחד מן האחים אני מכיר שאיננו הוא ירטול עמנו בבחלה אינו נאמן. והואיל ושאר אחים אינם מכירים אותו לא ימנעו להם בבחלה שלא יהיו מצמצמין לו מנחלתן. אבל אותו

שמכירו ומורה שאחיו הוא יכול עמו בחלקו חצי: ואם מת. בלא יורש אותו אח שבא: יחזרו הנכסים למקומן. לזה האם בלבד שנתן לו חלקו: נפלו לו נכסים ממקום אחר. לאיתו אח שבא ומת: יירשו אחיו עמו עם זה שהורה בו שהוא אחיתן והואיל והוא מורה שאחיתן היה: למאי הלכתא. קא תני האומר זה בני נאמן: